

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2010-02-04

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, justitierådet Ann-Christine Lindeblad och f.d. regeringsrådet Kjerstin Nordborg.

Konsulär katastroflag

Enligt en lagrådsremiss den 14 januari 2010 (Utrikesdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till konsulär katastroflag.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Örjan Johansson och tf. hovrättsassessorn David Oredsson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

1 och 2 §§

Enligt inledningen till 1 § ska staten vid kris eller katastrof utomlands då många människor med anknytning till Sverige drabbas, genomföra en konsulär katastrofinsats för att bistå enskilda. Formuleringen förmedlar ett intryck av att staten garanterar att ett närmast obegränsat bistånd alltid lämnas vid kriser och katastrofer utomlands till dem som har anknytning till Sverige. Men ett av syftena med lagen är att klargöra att statens bistånd är begränsat och att de som reser eller bosätter sig utomlands gör det på egen risk och måste vara beredda att hjälpa sig själva om de drabbas av kris eller katastrof. Detta

framgår inte särskilt tydligt av paragrafens avslutande ord "om förutsättningarna enligt denna lag är uppfyllda".

Omfattningen av statens begränsade bistånd framgår av 2 § första stycket och 3 §. Att statens bistånd är begränsat skulle tydliggöras bättre om 1 § och 2 § första stycket förenas i en paragraf.

I enlighet härmed föreslår Lagrådet att 1 och 2 §§ får följande lydelse:

1 §

När många människor med anknytning till Sverige drabbas vid en kris eller en katastrof utomlands och behoven av evakuering och andra åtgärder med hänsyn till händelsens karaktär, följder och omständigheterna i övrigt inte kan tillgodoses på annat sätt och insatsen inte heller av något annat skäl möter särskilda hinder, ska staten genomföra en konsulär katastrofinsats för att bistå enskilda.

2 §

Bestämmelser om katastrofmedicinska insatser utomlands finns i lagen (2008:552) om katastrofmedicin som en del av svenska insatser utomlands.

Rubriken Konsulär katastrofinsats bör därmed utgå.

3 §

I paragrafen anges i fem punkter vem en konsulär katastrofinsats *endast* (Lagrådets kursivering) kan omfatta. I författningskommentaren anges emellertid att i "synnerligen ömmande fall bör emellertid personer även utanför denna krets (av familjemedlemmar; Lagrådets anmärkning) kunna omfattas av en katastrofinsats". Författningskommentaren bör justeras till överensstämmelse med lagtexten.

4 §

För att tydliggöra att regeringen, när den prövar en fråga om en konsulär katastrofinsats ska genomföras, kan besluta att någon sådan

insats inte ska göras bör paragrafen formuleras "Regeringen beslutar i fråga om en konsulär katastrofinsats ska genomföras".

5 §

Det framstår som oegentligt att tala om att en enskild har varit föremål för transport. Det är inte heller träffande att tala om återbetalningsskyldighet när den betalningsskyldige inte har fått någon betalning av staten. Lagrådet föreslår att paragrafen redigeras enligt följande: (Ändringarna anges med kursiv.).

Den som omfattats av en konsulär katastrofinsats är skyldig *att ersätta staten för kostnader som uppstått när han eller hon transporterats eller fått hälso- och sjukvård.*

Om en konsulär katastrofinsats omfattat någon som vid insatsen är under 18 år, är den som var förmyndare när händelsen som föranledde ersättningsskyldigheten inträffade skyldig att ersätta *kostnader som avses i första stycket.* Om det finns särskilda skäl får ersättningskravet framställas mot den underårige.

Om en konsulär katastrofinsats omfattat transport av avliden är den avlidna personens dödsbo ersättningsskyldigt för *transportkostnaderna.*

6,7 och 9 §§

Godtas Lagrådets förslag beträffande 5 § bör begreppen ersättning och ersättningsskyldighet användas i 6, 7 och 9 §§ i stället för återbetalning respektive återbetalningsskyldighet.